



ARBEJDSMARKED 18. september 2023

Arbejdstiden blandt danske børnefamilier er højere end i de fleste andre vestlige EU-lande

ANALYSE

Udarbejdet af

Sofie Holme Andersen
Cheføkonom

Troels Lund Jensen
Chefanalytiker

I den offentlige debat hører man ofte, at arbejdstiden i Danmark er lav, men faktisk arbejder vi danskere slet ikke så lidt. Det gælder særligt parfamilier med børn. Sammenlignet med alle vestlige EU-lande er det kun Grækenland og Portugal, der ligger højere. Det skyldes, at kvinder i danske børnefamilier i langt mindre grad går på deltid eller træder helt ud af arbejdsmarkedet, når de får børn sammenlignet med andre EU-lande.

Kontakt

Cheføkonom

Sofie Holme Andersen

📞 61 27 58 24

✉️ sha@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- I danske børnefamilier arbejder voksne i gennemsnit 27 timer om ugen. Det er mere end i de EU-lande, vi normalt sammenligner os med, og er kun overgået af to vestlige EU-lande (Grækenland med 28 timer og Portugal med 32 timer).
- Den høje arbejdstid i Danmark skyldes især, at begge voksne arbejder i langt de fleste parfamilier med børn, og at langt de fleste arbejder fuldtid.
- I Danmark er familiens samlede arbejdstid stort set den samme blandt unge par med og uden børn. Det står i kontrast til de fleste andre EU-lande, hvor kvinder i parfamilier med børn i meget høj grad står uden for arbejdsmarkedet eller arbejder på deltid.
- Når arbejdstiden pr. beskæftigede dansker opgøres til lav sammenlignet med andre vestlige lande i andre undersøgelser, er det bl.a. en konsekvens af vores arbejdsmarkeds- og velfærdsmodel og ikke et udtryk for at familier generelt har en lav arbejdstid.

Danskernes arbejdstid til debat

Danskernes arbejdstid er ofte til debat. Arbejdstiden pr. beskæftigede i Danmark er nemlig lav i internationalt perspektiv og har historisk været faldende.¹ En del af forklaringen er dog, at vi i Danmark har en høj arbejdsmarkedsdeltagelse frem for høj individuel arbejdstid. Det gælder især blandt par med børn, hvor især kvinders arbejdsmarkedsdeltagelse er høj i Danmark.

I denne analyse har vi derfor undersøgt børnefamiliers samlede arbejdstid på tværs af de 27 EU-lande. Analysen viser, at voksne i danske børnefamilier lægger mange arbejdstimer sammenlignet med voksne i børnefamilier i de fleste vestlige EU-lande. I de fleste EU-lande har kvinder i børnefamilier markant lavere tilknytning til arbejdsmarkedet end kvinder i parfamilier uden børn, mens det at få børn ikke får kvinder til at træde ud af arbejdsmarkedet i Danmark.

I Danmark arbejder børnefamilier flere timer end i de fleste vestlige EU-lande

Figur 1 viser, at i danske børnefamilier arbejder voksne i gennemsnit 27 timer om ugen. Det er mere end i de EU-lande, vi normalt sammenligner os med, og det er kun overgået af to vestlige EU-lande: Grækenland med 28 timer og Portugal med 32 timer.

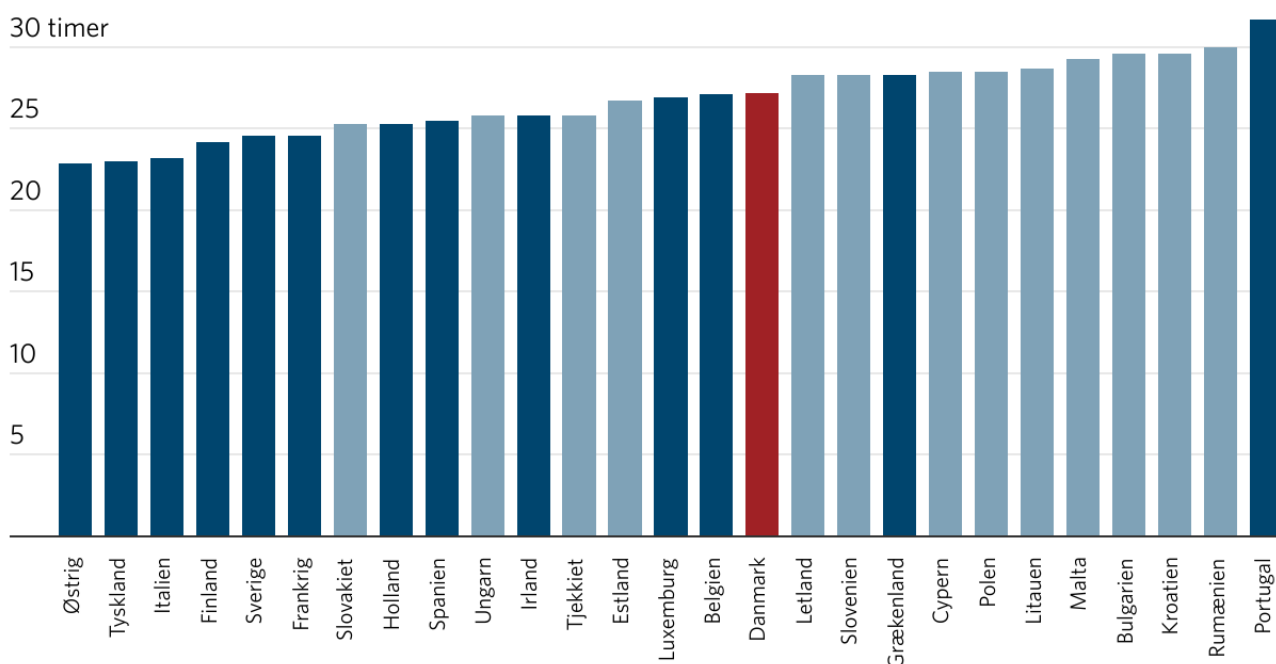
I Østrig, Tyskland, Italien, Finland, Sverige, Frankrig og Holland er arbejdstiden på 23 til 25 timer i gennemsnit pr. voksen i parfamilier med børn. I Spanien, Irland, Luxembourg og Belgien er arbejdstiden på 25-27 timer, og kun lidt lavere end i danske børnefamilier.

I de fleste østeuropæiske og baltiske EU-lande er den gennemsnitlige arbejdstid i børnefamilier højere end i Danmark. I Rumænien, Kroatien og Bulgarien er arbejdstiden ca. 30 timer pr. voksen, hvilket bl.a. hænger sammen med høje individuelle arbejdstider.

FIGUR 1

Danske børnefamiliers arbejdstid er høj blandt vestlige EU-lande

Figuren viser den faktiske ugentlige arbejdstid pr. voksen i parfamilier med 0-14-årige børn i de 27 EU-lande. Vesteuropæiske EU-lande er fremhævet med mørkeblå søjler.



Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun familievægten for personen under 40 år. Data er for 2019.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

Høj dansk arbejdstid skyldes høj arbejdsmarkedsdeltagelse for begge voksne

Når danske parfamilier med børn har en relativt høj arbejdstid, skyldes det, at begge parter oftest er beskæftigede, og typisk på fuldtid.

Figur 2 viser, at i Danmark er begge voksne beskæftigede i 81 pct. af børnefamilierne, heraf er begge voksne fuldtidsbeskæftigede i 58 pct. af familierne, og en eller begge voksne er deltidsbeskæftigede i 23 pct. af familierne.

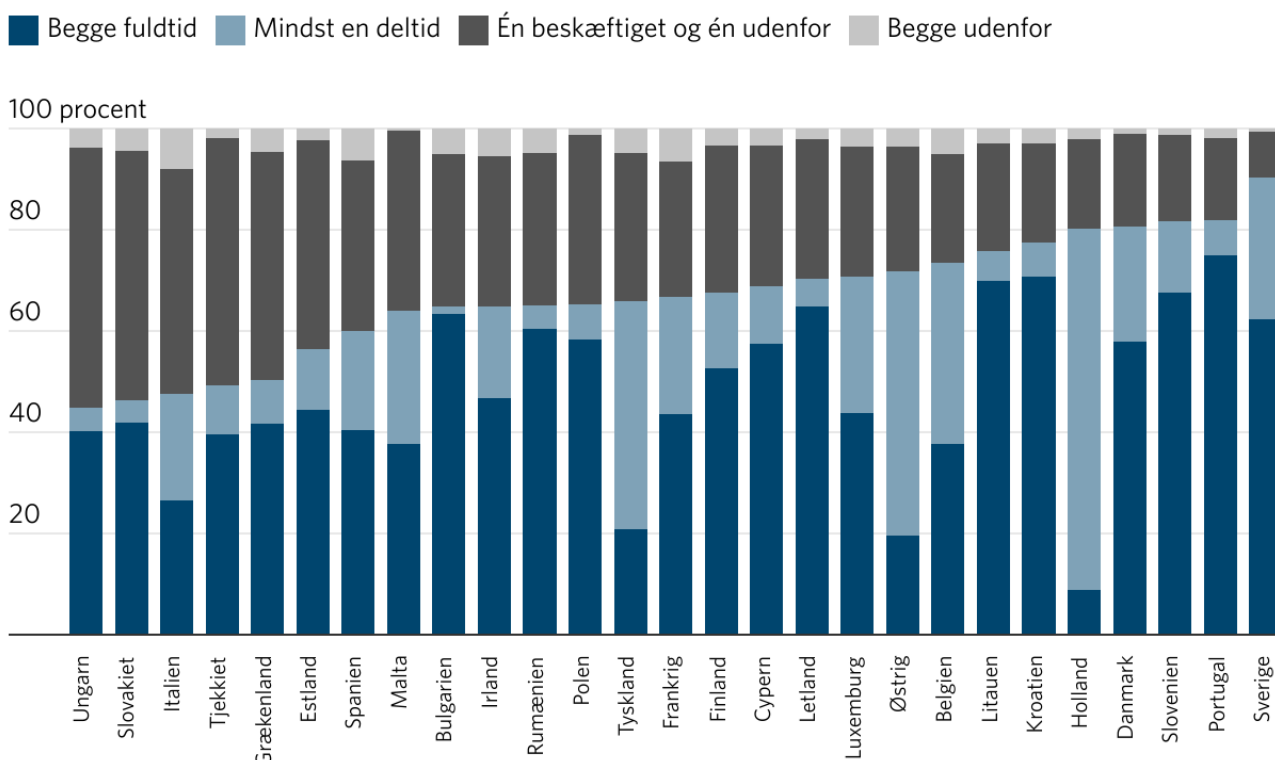
Kun i Sverige, Portugal og Slovenien består en større andel af børnefamilierne af to voksne i beskæftigelse. Særligt i Holland, Tyskland og Østrig, og i lidt mindre grad i Luxemburg og Belgien, er der to beskæftigede i en stor andel af familierne, mens én eller begge arbejder på deltid.

I andre lande går den ene forælder ofte hjemme, mens én arbejder. Det er meget udtalt i Ungarn, Slovakiet, Italien, Tjekkiet og Grækenland, hvor der i 44-51 pct. af familierne kun er en voksen i beskæftigelse.

FIGUR 2

Danske børnefamilier har høj beskæftigelsesdeltagelse

Figuren viser beskæftigelsessammensætningen blandt voksne i parfamilier med børn i de 27 EU-lande.



Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun familievægten for personen under 40 år. Data er for 2019. Fuldtid og deltid relaterer sig til den typiske arbejdstid, og ikke den faktiske arbejdstid.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

I Bilagsfigur 1 og Bilagsfigur 2 har vi fordelt beskæftigelsesstatus for hhv. kvinder og mænd i parfamilier med børn. Variationen i parfamiliers beskæftigelsessammensætning på tværs af EU-lande skyldes forskelle i kvinders beskæftigelsesgrad (Bilagsfigur 1). På tværs af alle EU-lande er 90-100 pct. af mændene i beskæftigelse, og 80-95 pct. er fuldtidsbeskæftigede (Bilagsfigur 2).

Danske børnefamilier har stort set samme arbejdstid som parfamilier uden børn

I Figur 3 har vi sammenlignet arbejdstiden for hhv. parfamilier med børn og parfamilier uden børn. For at have en sammenlignelig aldersgruppe, ser vi på voksne i parfamilier, der er under 40 år.

I Danmark er der en meget lille forskel i den faktiske arbejdstid, når man ser på parfamilier med og uden børn. Voksne i danske parfamilier uden børn arbejder knap 1 time mere om ugen pr. voksen sammenlignet med parfamilier, hvor der er børn. Det er på niveau med Portugal, Grækenland og Letland, mens parfamilier med børn arbejder flere timer i Kroatien.

I alle andre EU-lande arbejder parfamilier med børn mindre end parfamilier uden børn. Forskellen er størst i Tyskland, hvor parfamilier med børn arbejder ca. 9 timer mindre pr. voksen, sammenlignet med parfamilier uden børn. Også i Sverige er den faktiske arbejdstid ca. 5 timer mindre pr. voksen i parfamilier med børn sammenlignet med relativt unge parfamilier uden børn.

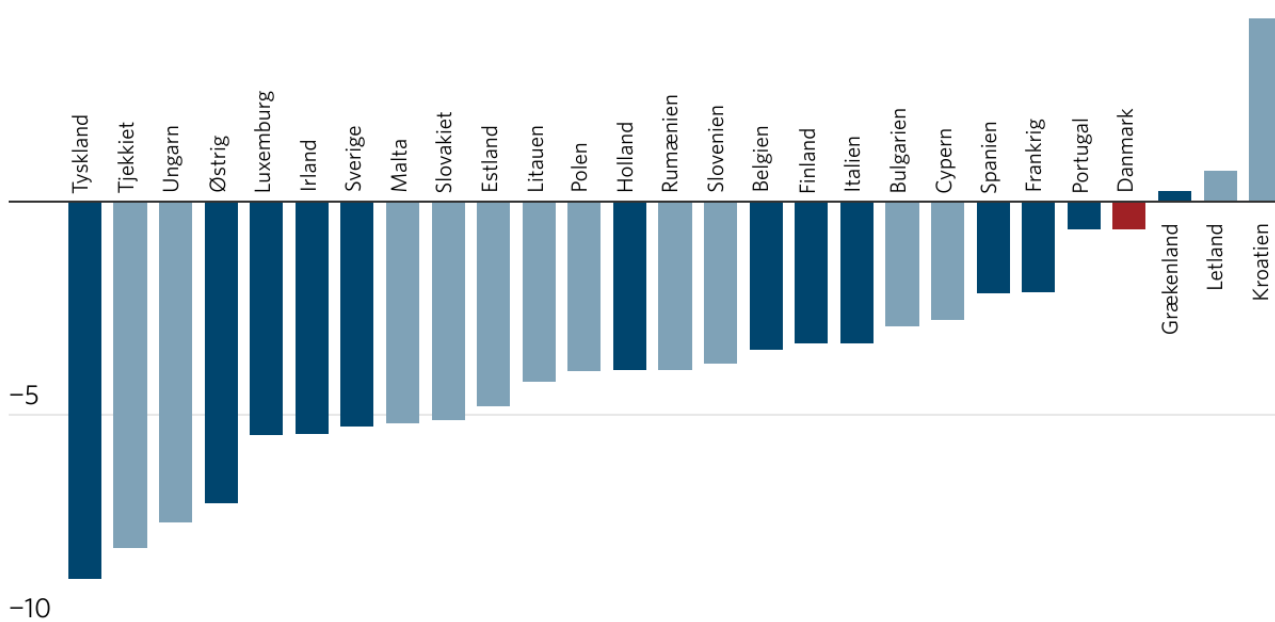
Forskelle i parfamiliers samlede arbejdstid med og uden børn kan også skyldes andre ting end børn, f.eks. er parfamilier uden børn typisk lidt yngre og har haft færre år på arbejdsmarkedet eller kan være nyuddannede. Opgørelsen er dog renset for studerende. I nogle lande, f.eks. Kroatien, er der relativt få parfamilier uden børn. Her er familier med flere generationer mere udbredt.

FIGUR 3

I stort set alle EU-lande arbejder parfamilier med børn mindre end parfamilier uden børn - men kun lille forskel i Danmark

Figuren viser forskellen i den faktiske ugentlige arbejdstid pr. voksen i parfamilier med og uden børn i de 27 EU-lande. En negativ værdi betyder at børnefamilier har kortere arbejdstid. Vesteuropæiske EU-lande er fremhævet med mørkeblå søjler.

5 timer



Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år, hvoraf ingen er studerende. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun vægten for personen under 40 år. Data er for 2019.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

I Bilagsfigur 3 og Bilagsfigur 4 har vi fordelt forskellen i arbejdstid efter køn. Generelt er arbejdstiden højere for mænd i parfamilier med børn end uden børn. Det kan bl.a. afspejle, at de generelt er lidt ældre end mænd i parfamilier uden børn. Omvendt har kvinder i parfamilier med børn på tværs af alle EU-lande en lavere arbejdstid end kvinder i parfamilier uden børn. Forskellene er lavest i Kroatien og Danmark med ca. 0,5-1 time pr. uge, og størst i Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig, hvor arbejdstiden for kvinder i parfamilier med børn er 15-17 timer lavere pr. uge, sammenlignet med kvinder i parfamilier uden børn.

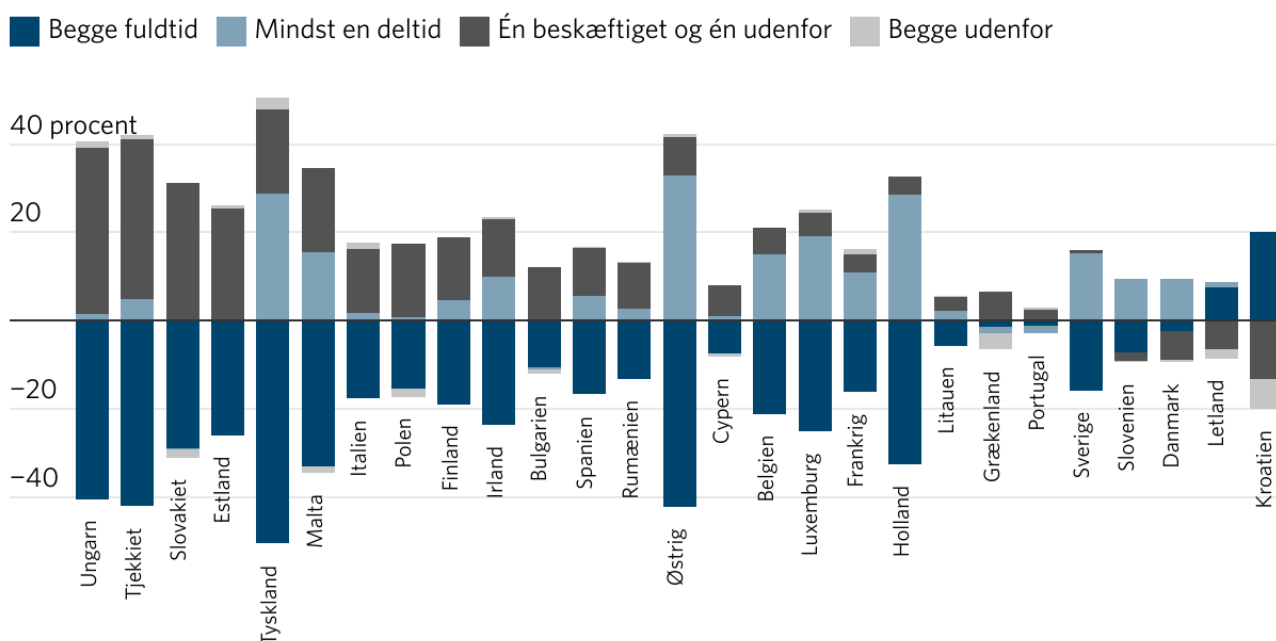
Tilsvarende er beskæftigelsessammensætningen i parfamilier med børn i Danmark ikke meget anderledes end beskæftigelsessammensætningen i relativt unge parfamilier uden børn. Det fremgår af Figur 4.

Kun i Letland og Kroatien er der flere par, hvor begge arbejder fuldtid blandt børnefamilier, sammenlignet med familier uden børn. I alle andre EU-lande er tendensen, at der i børnefamilier er færre par, hvor begge arbejder fuldtid, og flere par, hvor én eller begge går ned i tid (særligt Østrig, Holland, Sverige, Belgien, Luxemburg, Frankrig og i mindre grad Slovenien og Danmark), eller hvor en træder helt ud af arbejdsmarkedet (særligt Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet, Estland, Italien, Polen, Finland, Bulgarien, Spanien og Rumænien). I andre lande er det en blanding af de to tendenser. Det gælder Tyskland, Malta og Irland.

FIGUR 4

Unge danske par med og uden børn arbejder omtrent det samme - i modsætning til de fleste EU-lande

Figuren viser forskellen i beskæftigelses sammensætningen blandt voksne i parfamilier med og uden børn i de 27 EU-lande. Et positivt bidrag betyder at den status er mere udbredt blandt par-familier med børn end uden børn.



Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun familievægten for personen under 40 år. Data er for 2019. Fuldtid og deltid relaterer sig til den typiske arbejdstid, og ikke den faktiske arbejdstid. Parfamilier med studerende voksne er udeladt.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

I Bilagsfigur 6 og Bilagsfigur 7 har vi fordelt forskellen i beskæftigelsesstatus mellem parfamilier med og uden børn efter køn. Igen er det særligt forskellen i kvinders arbejdsmarkedstilknytning der er skyld i variationen på tværs af EU-lande (Bilagsfigur 6). Det betyder at det i høj grad er fordi mange kvinder i parfamilier med børn er deltidsbeskæftigede eller træder helt ud af arbejdsmarkedet, sammenlignet med

kvinder i parfamilier uden børn. For mænd er der kun mindre variation i beskæftigelsesstatus, og tendensen er, at flere er fuldtidsbeskæftigede i parfamilier med børn (Bilagsfigur 7).

Stærke velfærdsinstitutioner og et rummeligt arbejdsmarked er opskriften på et frit og lige samfund

Når Danmark har en høj arbejdsmarkedsdeltagelse og en høj arbejdstid i danske børnefamilier, er det dels en konsekvens af vores velfærdsstat, dels en konsekvens af vores høje produktivitet, og dels en konsekvens af vores lavere individuelle arbejdstid.

Vores veludbyggede velfærdsstat giver os mulighed for at få passet børnene, så man ikke behøver at gå på deltid eller helt forlade arbejdsmarkedet, når man får børn. Ligeledes giver vores lavere arbejdstid mulighed for også at nå at være sammen med ens børn og få hverdagen til at hænge sammen. Det er ikke blot noget, der er sket, men bevidste beslutninger og prioriteringer gennem årtier. Samtidig giver vores høje produktivitet os mulighed for stadig at have en høj levestandard.

En forudsætning for, at vi kan have en høj arbejdsmarkedsdeltagelse og en høj arbejdstid i danske børnefamilier, er at vi har velfærdsinstitutioner, der lever op til befolkningens forventninger, og at arbejdsmarkedet tilbyder arbejdsforhold, der er tilpasset forskellige faser af livet. Det har vi i høj grad i Danmark sammenlignet med mange andre EU-lande, og det giver plads på arbejdsmarkedet på tværs af køn, alder og familieformer.

Metode

Metode: Sådan har vi gjort

Analysen er lavet med mikrodata fra den europæiske Labour Force Survey (LFS), som er en harmoniseret spørgeskemaundersøgelse på tværs af lande. Det danske bidrag er Arbejdskraftundersøgelsen (AKU).

I analyserne af arbejdstid har vi benyttet faktisk arbejdstid (HWACTUAL). Det betyder, at det kun er de timer, hvor man rent faktisk har stået til rådighed på sit arbejde, der tæller med. Det svarer til den typiske arbejdstid (HWUSUAL) rensat for fravær af personlige årsager, f.eks. sygefravær, feriedage, fri ved børns sygefravær eller vejrlig, ligesom frokostpause også er udeladt.

I analyserne af beskæftigelsesgraden og beskæftigelsessammensætningen er det den typiske arbejdstid, der fordeles efter deltidsbeskæftigede og fuldtidsbeskæftigede. Fuldtidskravet er landespecifikt, dvs. i Danmark er det 37 timer, mens det i andre lande er mere.

Analysen er afgrænset til at beskrive voksne under 40 år i parfamilier. Det er valgt for at have sammenlignelige aldersgrupper for parfamilier med og uden børn. Børnefamilier er afgrænset til familier med børn under 15 år. Parfamilier hvor en eller begge er studerende, er udeladt af analysen.

I LFS tæller børn over 15 år med beskæftigelse som udgangspunkt som "voksne". Det er tallene korrigeret for, så alle beskæftigelsesgrader, beskæftigelsessammensætning og arbejdstider er for voksne i en parrelation, hvor en eller begge er forældre til børn i familien.

I nogle lande, f.eks. Kroatien, Ungarn, Rumænien og Bulgarien er der relativt mange "generationsfamilier" (10-20 pct. af børnefamilierne), hvor der er flere voksne par i samme husstand. Disse familieformer er udeladt af analysen, så det kun er familier med ét par, der indgår. Arbejdstid og beskæftigelsesgrader i "generationsfamilier" med og uden børn (dvs. et ungt par med eller uden børn, der bor sammen med egne

Alle resultater er vægtede med en husholdningsvægt (COEFFHH), der sikrer repræsentativitet af den samlede bestand af husstande. Alle tal er for 2019 med undtagelse af Finland, hvor data er for 2021. Det skyldes, at den faktiske arbejdstid i Finland før 2021 kun er fordelt efter individuelle vægte (COEFFY) og ikke for beskæftigede i husstanden.

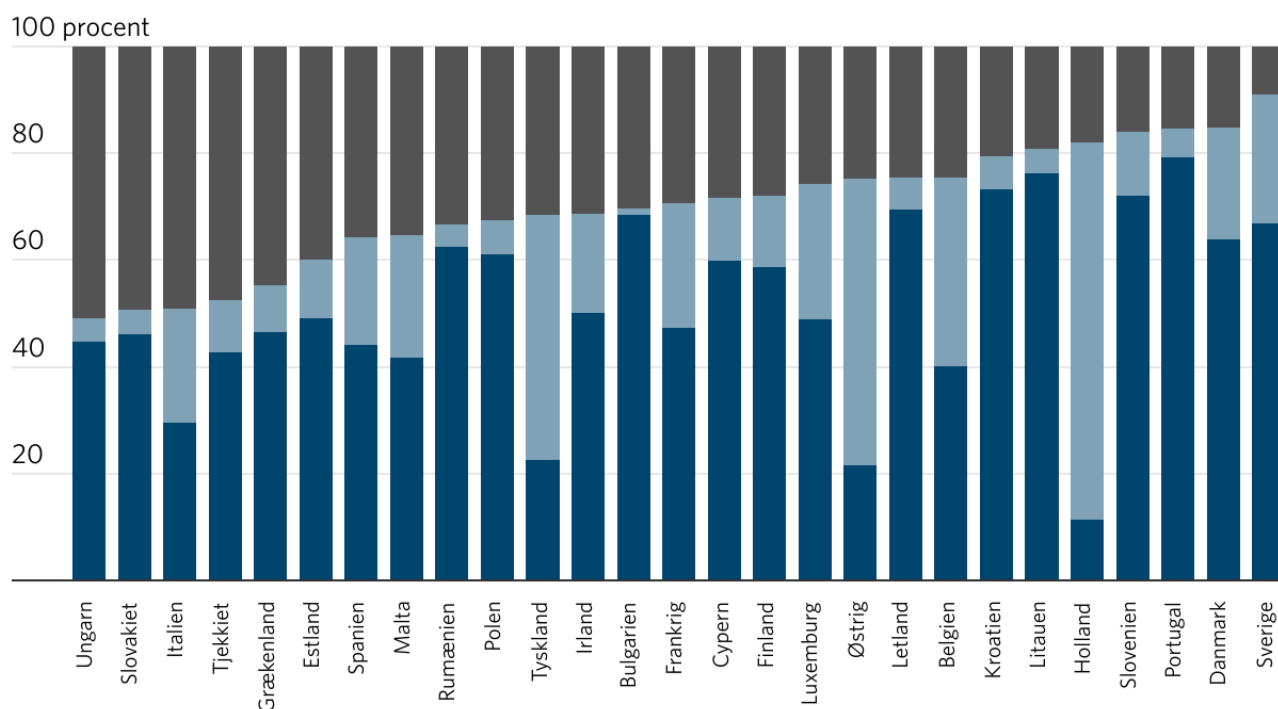
Bilag

BILAGSFIGUR 1

Kvinder i danske børnefamilier har høj beskæftigelsesgrad

Figuren viser beskæftigelsesgraden blandt kvinder i parfamilier med børn i de 27 EU-lande.

■ Fuldtidsbeskæftigelse ■ Deltidsbeskæftigelse ■ Ikke i beskæftigelse



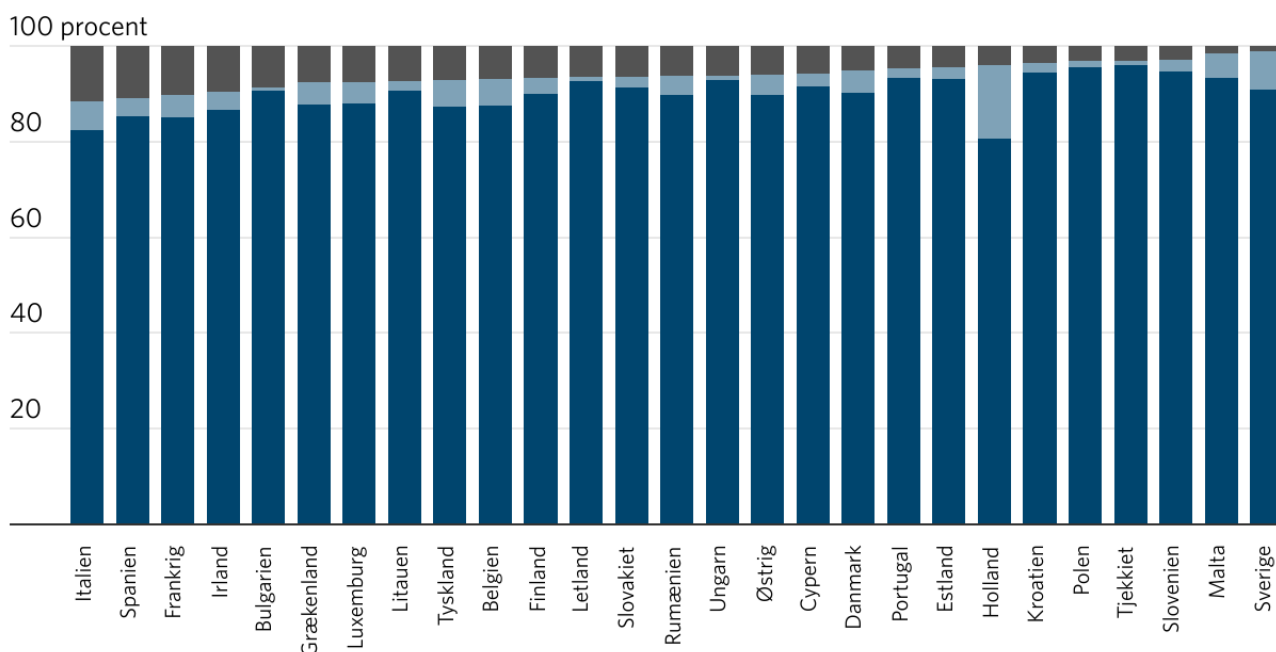
Anm.: Afgrænset til kvinder på under 40 år i parfamilier, ekskl. studerende. Data er for 2019. Fuldtid og deltid relaterer sig til den typiske arbejdstid, og ikke den faktiske arbejdstid.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

Mænd i børnefamilier har høj beskæftigelsesgrad på tværs af EU-lande

Figuren viser beskæftigelsesgraden blandt mænd i parfamilier med børn i de 27 EU-lande.

■ Fuldtidsbeskæftigelse ■ Deltidsbeskæftigelse ■ Ikke i beskæftigelse



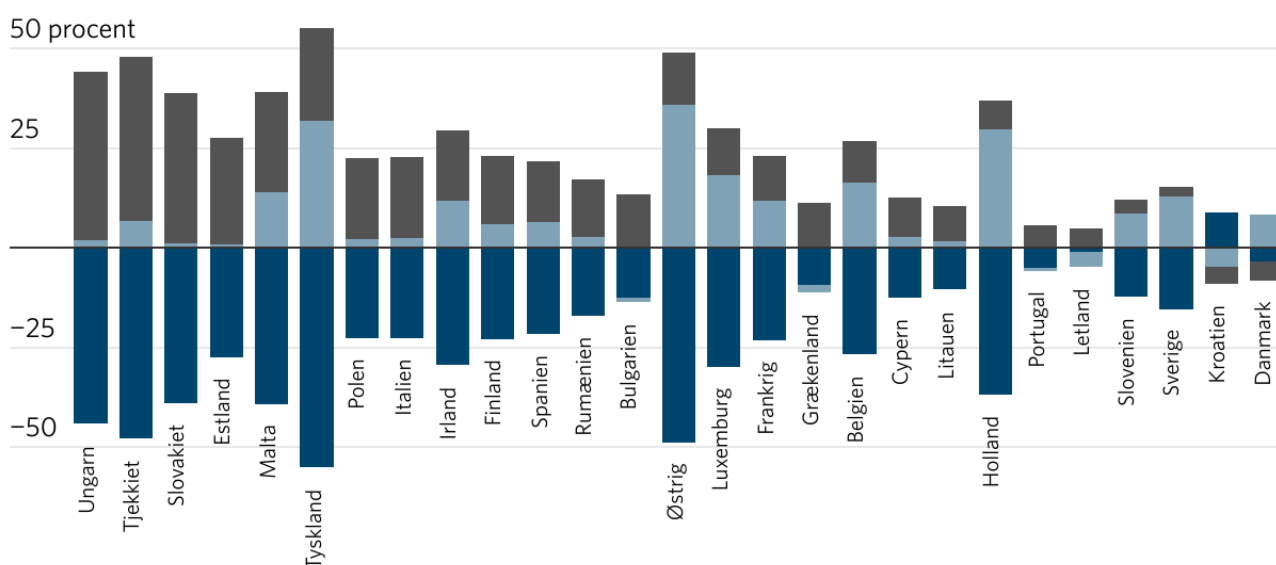
Anm.: Afgrænset til mænd på under 40 år i parfamilier, ekskl. studerende. Data er for 2019. Fuldtid og deltid relaterer sig til den typiske arbejdstid, og ikke den faktiske arbejdstid.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

Unge kvinder i parfamilier har lavere beskæftigelsesgrad hvis de har børn

Figuren viser forskellen i beskæftigelsessammensætningen blandt kvinder i parfamilier med og uden børn i de 27 EU-lande. Et positivt bidrag betyder at den status er mere udbredt blandt kvinder i parfamilier med børn end uden børn.

■ Fuldtidsbeskæftigelse ■ Deltidsbeskæftigelse ■ Ikke i beskæftigelse



Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun familievægten for personen under 40 år. Data er for 2019. Fuldtid og deltid relaterer sig til den typiske arbejdstid, og ikke den faktiske arbejdstid. Parfamilier med studerende voksne er udeladt.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

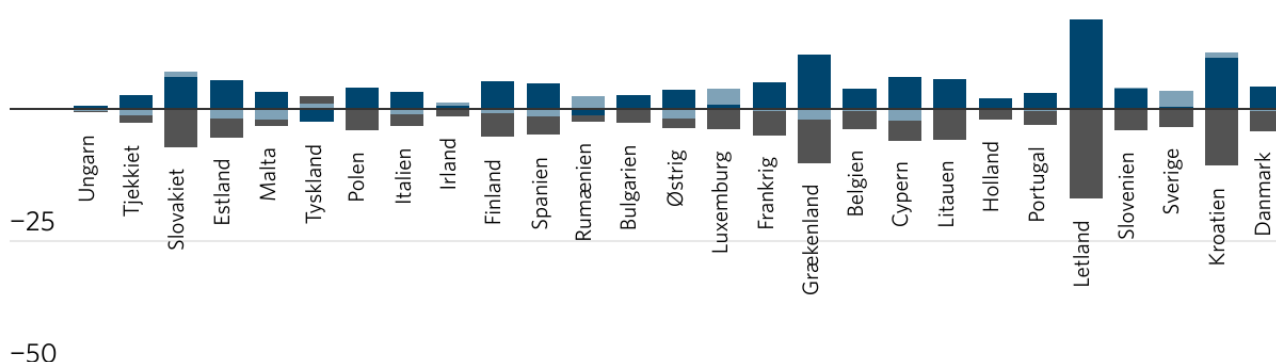
Beskæftigelsesgraden blandt mænd i parfamilier er stort set uafhængig af om de har børn eller ej på tværs af EU-lande

Figuren viser forskellen i beskæftigelses sammensætningen blandt mænd i parfamilier med og uden børn i de 27 EU-lande. Et positivt bidrag betyder at den status er mere udbredt blandt mænd i parfamilier med børn end uden børn.

■ Fuldtidsbeskæftigelse ■ Deltidsbeskæftigelse ■ Ikke i beskæftigelse

50 procent

25



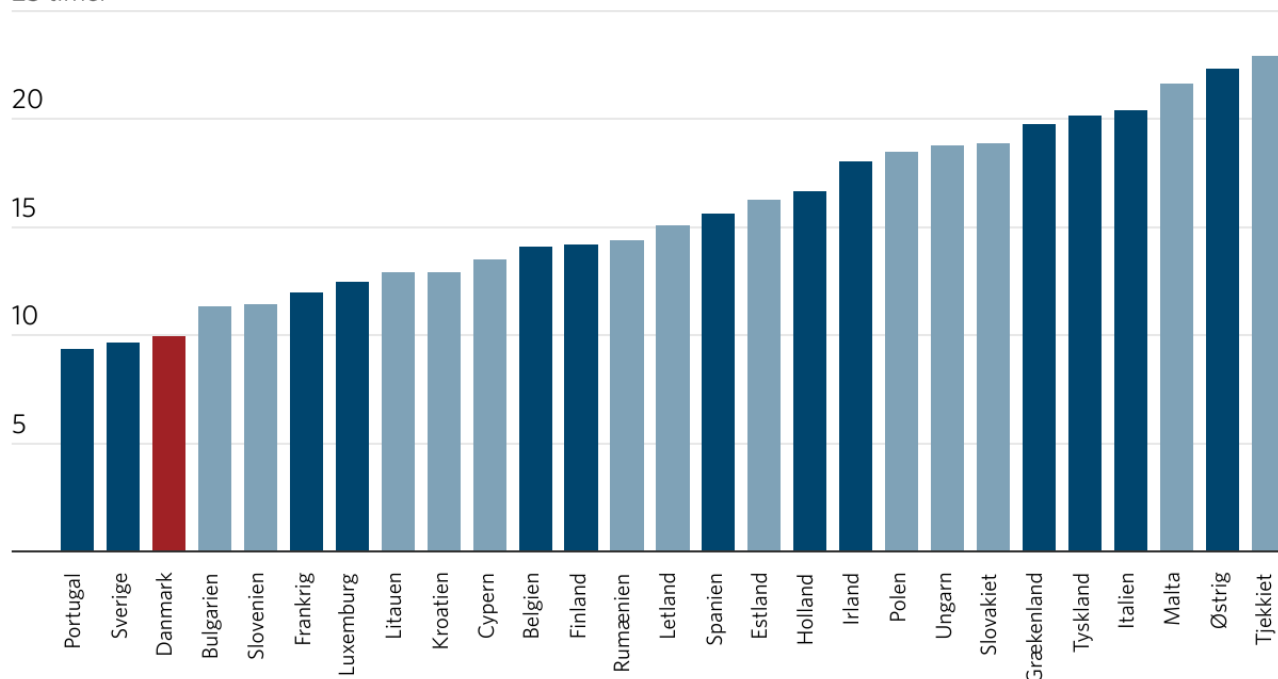
Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun familievægten for personen under 40 år. Data er for 2019. Fuldtid og deltid relaterer sig til den typiske arbejdstid, og ikke den faktiske arbejdstid. Parfamilier med studerende voksne er udeladt.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

Kvinder har ofte lavere arbejdstid end mænd i børnefamilier

Figuren viser forskellen i den faktiske ugentlige arbejdstid for mænd og kvinder i parfamilier med 0-14-årige børn i de 27 EU-lande. En positiv værdi betyder at mænd har højere arbejdstid end kvinder. Vesteuropæiske EU-lande er fremhævet med mørkeblå søjler.

25 timer

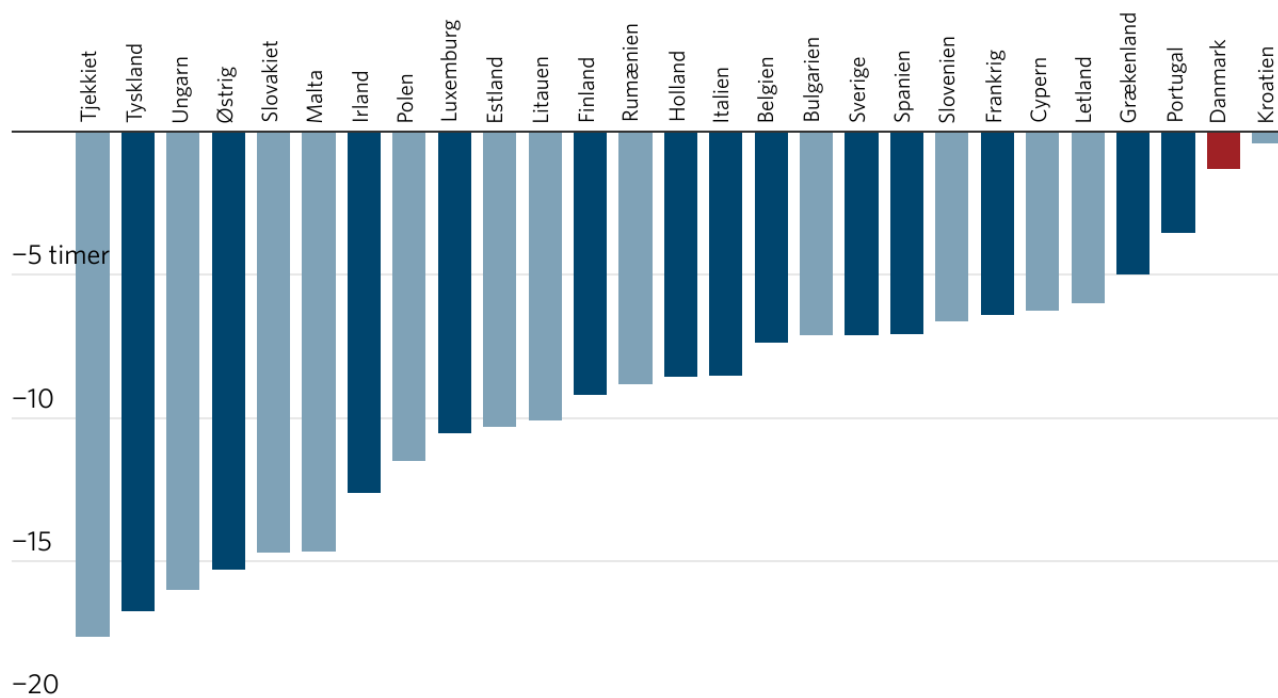


Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun familievægten for personen under 40 år. Data er for 2019.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

Kvinder i parfamilier med børn arbejder mindre end uden børn

Figuren viser forskellen i den faktiske ugentlige arbejdstid for kvinder i parfamilier med og uden børn i de 27 EU-lande. En negativ værdi betyder at kvinder i børnefamilier har kortere arbejdstid. Vesteuropæiske EU-lande er fremhævet med mørkeblå søjler.

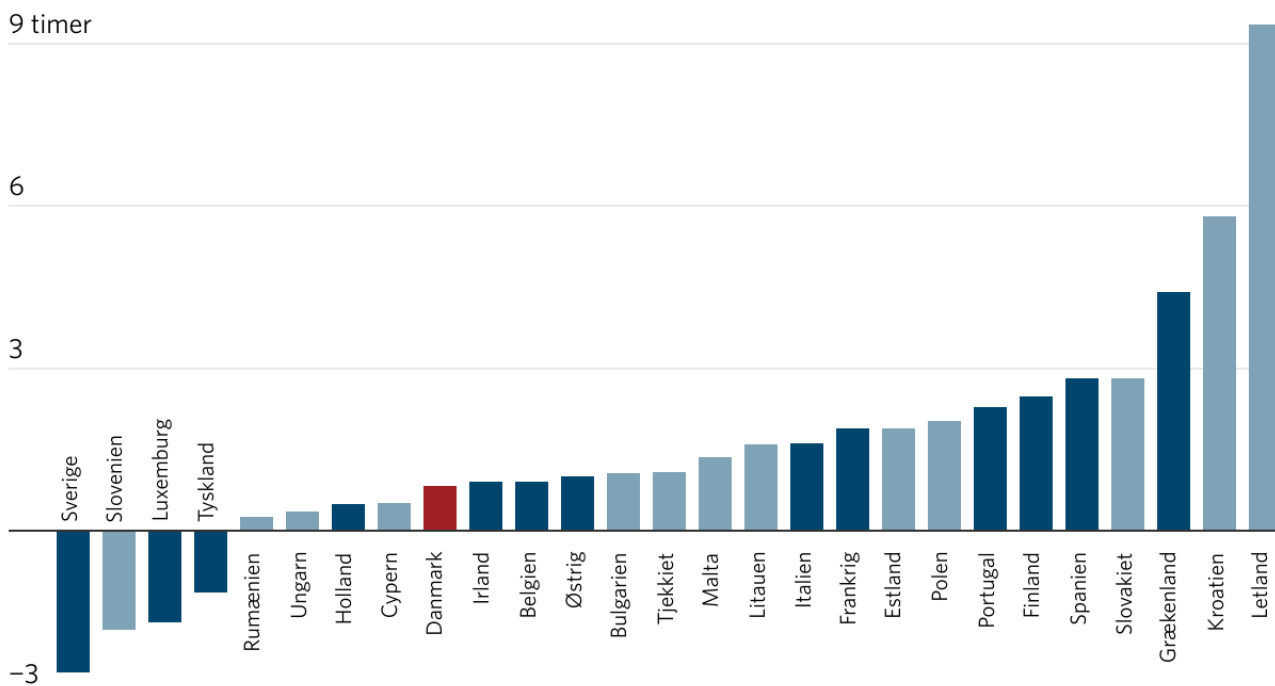


Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år, hvoraf ingen er studerende. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun vægten for personen under 40 år. Data er for 2019.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Egne beregninger på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

Mænd i parfamilier med børn arbejder ofte mere end uden børn

Figuren viser forskellen i den faktiske ugentlige arbejdstid for mænd i parfamilier med og uden børn i de 27 EU-lande. En negativ værdi betyder at mænd i børnefamilier har kortere arbejdstid. Vesteuropæiske EU-lande er fremhævet med mørkeblå søjler.



Anm.: Par-familier er afgrænset til voksne på under 40 år, hvoraf ingen er studerende. Data er vægtet på familieniveau, så i par, hvor én er under 40 år og en er over 40 år, medtælles kun vægten for personen under 40 år. Data er for 2019.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Egne beregninger på baggrund af Eurostats Labour Force Survey

1 Finansministeriets 2030-planforløb – Grundlag for udgiftslofter 2027 fra august 2023.